

7.3.2019

EOAK/2304/2018

Ratkaisija: Apulaisoikeusasiamies Pasi Pölönen

Esittelijä: Esittelijäneuvos Juha Niemelä

SAIRAUSPÄIVÄRAHA-ASIAN KÄSITTELYAIKA

1 KANTELU

Kantelija arvosteli kirjoituksessaan sairauspäiväraha-asiansa käsittelyaikaa. Kantelijan mukaan Kansaneläkelaitos oli jo ylittänyt ilmoittamansa kolmen viikon käsittelyaikatavoitteen hänen asiassaan kantelupäivään mennessä.

2 SELVITYS

Kantelun johdosta Kela antoi 28.5.2018 päivätyn lausunnon selvityksineen.

3 RATKAISU

3.1 Kelan selvitys

Kelan selvityksestä käy ilmi, että kantelijan sairauspäiväraha-asia oli tullut vireille lääkärinlausunnolla 29.11.2017. Kela pyysi sen jälkeen kantelijaa toimittamaan hakemuksen, jonka se sai 25.1.2018. Kela antoi kantelijalle 5.2.2018 myönteisen päätöksen.

Tämän jälkeen kantelijan työnantaja toimitti Kelalle 21.2.2018 kantelijalle maksetusta palkasta tietoja, joiden vuoksi 5.2.2018 annettua päätöstä tuli oikaista. Lisäksi Kelalle oli saapunut 20.2.2018 uusi lääkärinlausunto. Kantelija oli tiedustellut 16.3.2018 asian käsittelyä. Edellä mainitut työnantajalta tulleet tiedot ja lääkärinlausunto oli yhdistetty Kelassa 17.3.2018 yhdeksi hakemustyöksi. Asiaa ei otettu kuitenkaan uudelleen käsittelyyn ennen kuin vasta 20.4.2018 huolimatta kantelijan lukuisista kiirehtimispyyntöistä. Kela antoi päätöksensä 26.4.2018 ja takautuvat maksut olivat kantelijan tilillä 30.4.2018.

Kela myöntää selvityksessään, että kantelijan 26.4.2018 annettuun päätökseen päättyneen asian käsittely on ylittänyt sairauspäivärahoille asetetun keskimääräisen käsittelyaikatavoitteen. Asian käsittelyssä on ollut Kelasta johtuneita passiivisia jaksoja eikä asiaa ole käsitelty kohtuullisessa ajassa. Kela pahoittelee aiheutunutta viivästystä.

3.2 Asian arviointi

Yleistä

Perustuslain 21 §:n 1 momentin mukaan jokaisella on oikeus saada asiansa käsitellyksi asianmukaisesti ja ilman aiheutonta viivytystä lain mukaan toimivaltaisessa tuomioistuimessa tai muussa viranomaisessa. Hallintolain 23 §:n 1 momentissa samasta asiasta säädetään viranomaista velvoittavasti. Säännöksen mukaan asia on käsiteltävä ilman aiheutonta viivytystä. Se velvoittaa viranomaista pyrkimään kaikissa käsittelemisissä asioissa mahdollisimman joutuisaan käsittelyyn. Asiaa koskevassa hallituksen esityksessä (HE 72/2002 vp) todetaan, että mitä suurempi merkitys ratkaisun lopputuloksella on asianosaisen jokapäiväisen elämän kannalta, sitä ripeämpään käsittelyyn asiassa tulisi pyrkiä.

Hallintolaissa ei ole säädetty aikarajaa asian viivytyksettömälle käsittelylle. Hyvään hallintoon kuuluu, että asiat tulee käsitellä asian laatu ja muut siihen vaikuttavat olosuhteet huomioon ottaen kohtuullisessa ajassa. Mikäli asian käsittelyn voidaan katsoa viivästyneen, viivästymiselle pitää olla jokin perusteltu syy, esimerkiksi lisäselvityksen tarve, jotta asian käsittelyn voidaan katsoa tapahtuneen ilman aiheetonta viivytystä.

Myöskään sairausvakuutuslaissa ei ole säädetty Kelalle tiettyä aikaa, minkä kuluessa sen on käsiteltävä sairauspäiväraahakemus. Kela asettaa kuitenkin vuosittain keskeisten etuuksien käsittelylle tavoiteajat. Kyseessä on aika, joka kuluu Kelaan saapuneen hakemuksen rekisteröinnistä siihen, että ratkaisija antaa siitä päätöksen. Kela ilmoittaa verkkosivuillaan, että tavoiteajat ovat keskiarvoja, joten osa hakemuksista käsitellään jonkin verran tavoiteaikaa nopeammin, osa hitaammin. Sairauspäiväraahakemusten tavoitekäsittelyaika vuonna 2018 oli kolme viikkoa eli 21 päivää.

Käytettävissäni ovat sairauspäiväraha-asioissa viime vuonna toteutuneet läpimenoaikojen keskiarvot kuukausittain. Niistä ilmenee, että Kelalla oli vuonna 2018 vaikeuksia ratkaista sairauspäiväraahakemuksia asettamassaan 21 päivän tavoitekäsittelyajassa. Esimerkiksi maaliskuussa 2018 läpimenoaikojen keskiarvo oli koko maassa yli 25 päivää ja Läntisessä vakuutuspiirissä 25,7 päivää kumpanakin kuukautena. Kesän aikana läpimenoaika vielä piteni hiekkien ollen elokuussa koko maassa 28,5 päivää. Sen jälkeen Kela onnistui kuitenkin lyhentämään niitä.

Kantelijan asian käsittely

Saamani selvityksen perusteella katson Kelan käsitelleen ja ratkaissees kantelijan sairauspäiväraha-asian asianmukaisesti ja ilman aiheetonta viivytystä 5.2.2018 antamansa päätöksen osalta.

Sanottu päätös osoittautui kuitenkin Kelalle toimitettujen uusien tietojen valossa virheelliseksi. Kelalla on ollut nähdäkseni jo 21.2.2018 käytössään tarvittavat tiedot kantelijalle annetun päätöksen oikaisemiseksi. Se on kuitenkin ryhtynyt oikaisutoimiin vasta kahden kuukauden kuluessa.

Asian kokonaiskäsittelyajaksi muodostui yhdeksän viikkoa, jota pidän kohtuuttoman pitkänä ottaen huomioon sen, että kyse on ollut kantelijan perustuslain 19 §:n 2 momentin mukaisesti lailla taatusta oikeudesta perustoimeentulon turvaan sairauden varalta. Saamani selvityksen mukaan työnantaja on maksanut palkkaa kantelijalle 28.1.2018 saakka, mistä lähtien kantelijan toimeentulona on ollut sairauspäiväraha, jonka hän siis sai tililleen vasta 30.4.2018. Kela ei ole esittänyt viivästymiselle mitään perustetta eikä asia ollut noussut Kelassa aktiivisesti työstettäväksi edes kantelijan lukuisten kiirehtimispyyntöjen kautta.

4 TOIMENPITEET

Saatan edellä kohdassa 3.2 esittämäni käsityksen kantelijan hakemuksen käsittelyn aiheettomasta viivästymisestä Kelan tietoon. Kiinnitän lisäksi sen vakavaa huomiota siihen, että vastaisuudessa ei tapahdu vastaavan kaltaisia viivästyksiä.

Tässä tarkoituksessa lähetän jäljennöksen tästä päätöksestäni Kelalle.

Sairauspäiväraha-asioiden läpimenoaikojen keskiarvon osalta totean vielä, että olen menossa maaliskuun 2019 aikana Kelaan keskustelemaan kanteluissa esille nousseista kysymyksistä ja muista ajankohtaisista aiheista. Yhtenä aiheena asialistalla ovat etuusasioiden käsittelyajat.